

میراث فرهنگی
گردشگری
صنایع دستی

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرزمانی‌های مختلف در استان اردبیل

مقدمه :

استان اردبیل به لحاظ طبیعی ، تاریخی ، اجتماعی و فرهنگی از مناطق پر رونق و ارزشمند ایران است . زندگی با صفاتی عشاير و دیگر ایل ها در دامنه های سرسیزسبلان ، وجود بقیه ها و آبیه های تاریخی در تمامی شهرستان های استان و مخصوصاً ، وجود ۱۱۰ چشمک آبرگم و معدنی شناسایی شده ، موجب گردیده این استان به سرزمین چشمک های پهشتی شهرت پیدا کند .

از اینرو در این فصل به معرفی شهرستان های استان اردبیل از جنبه های مختلف تاریخی ، طبیعی و گردشگری خواهیم پرداخت .

جادبه های گردشگری شهرستان های استان

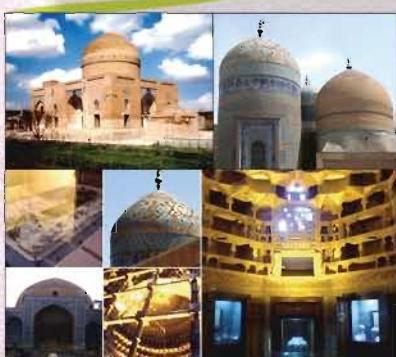
* شهرستان اردبیل

شهرستان اردبیل با دارا بودن مساحتی بالغ بر ۲۰۹۸ کیلومتر مربع از کل استان یکی از وسیع ترین شهرستان های استان می باشد .

۱ - جاذبه های گردشگری استان در حوزه آثار تاریخی

* بقاع متبرکه

﴿ بقعه شیخ صفی الدین اسحاق اردبیلی ﴾

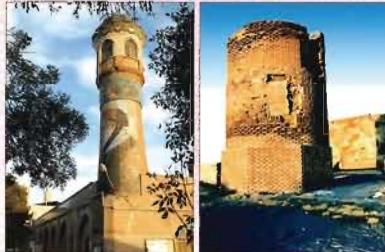
این بقعه یکی از مجموعه های معظم صفویان در شهر اردبیل به شمار می رود و به عنوان آرامگاه اجداد و شهرباران و شاهزادگان و برخی از علمای آن عصر در مبحث هنر مذهبی ایران اعتبار ویژه دارد .

اما آنچه امروز از این مجموعه باقی مانده ، شامل بخش های زیر است :

مقبره شیخ صفی الدین معروف به گنبد الله الله ، آرامگاه شاه اسماعیل اول ، آرامگاه محیی الدین ، معروف به حرم خانه عمارت چینی خانه ، مسجد جنت سرا ، تالار دارالحفظ ، دارالحدیث یا طاق متولی ، صحن اصلی ، محوطه شهید گاه خانقه یا چینی خانه ، حیاط پیشخوان ، حیاط باغ ، مقبره شیخ جبرائل ، مقبره سید حمزه ، مقبره صدرالدین

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سیروکایانه‌کنار در استان اردبیل

* مساجد :

مسجد جامع اردبیل ، مسجد اعظم اردبیل ، مسجد میرزا علی اکبر مجتبه

مسجد جامع کلخوران

* حمام‌های قدیمی و تاریخی :

ظهیرالاسلام ، صفویه ، حاج محسن (ملاهادی) ، حاجی شیخ سیدآباد
حمام پیر (حاج رحیم) ، اوچدکان ، میرزا حبیب (پیرعبدالملک)
پیر ذگو ، ابراهیم آباد ، زینال ، منصوریه ، میرزا ایمان ، کنه
یعقوبیه ، صدر ، کاظمیه ، وکیل ، یساول ، زندان ، ارمنستان

* مجموعه بازارهای اردبیل :

راسته بازار ، بازار زرگران ، بازار قیصریه
بازار پیر عبدالمملک ، بازار خراطان
بازار کفاشان ، بازار علافان و ...

* مجموعه خانه‌های تاریخی :

خانه ارشادی ، خانه ابراهیمی ، خانه یوسف صادقی ، خانه منافزاده ، خانه قاسمی نژاد ، خانه مبشری ، خانه وکیلی ،
خانه آصف ، خانه آقازاده ، خانه مجتبدزاده ، خانه قاضی زاده ، خانه حبیب زاده ، خانه مصطفوی ، خانه میر فتاحی ،
خانه وکیل الرعایا ، خانه صائق زاده ، خانه رضا زاده و ...

* برج شاطر گنبدی

* امامزاده صالح

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرمهای اردبیل در استان اردبیل

* پل‌های تاریخی :

پل هفت چشمه ، پل ابراهیم آباد

پل سید آباد ، پل یعقوبیه ، پل الماس

پل سامیان ، پل سرچشمه کلخوران

* موزه‌ها :

موزه شیخ صفی ، موزه مردم‌شناسی ،

موزه باستان‌شناسی ، موزه مشگین شهر

علاوه بر اینکه از موزه‌های بنام این استان

محسوب می‌شوند از یادگارهای دوره صفویه

و شاهان و شاهزادگان صفوی نیز هستند.

۲- جاذبه‌های گردشگری شهرستان اردبیل در حوزه طبیعت گردی

* دریاچه‌ها :

در استان اردبیل ده‌ها تالاب کوهستانی و دشتی در امتداد رشته کوه‌های

سبلان و باغیرو و جلگه‌های حد فاصل آنها شکل گرفته است که عبارتند از :

دریاچه نور

این دریاچه در ۴۸ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل بطرف خالخال

در یکی از دره‌های کوهستانی باغیرو در ارتفاع ۲۵۰۰ متری

از سطح دریا با مساحتی بالغ بر ۴۰۰ هکتار و عمق متوسط

۵ متریکی از زیباترین و دیدنی‌ترین دریاچه‌های ایران می‌باشد.

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سیروکاچانگلار در استان اردبیل

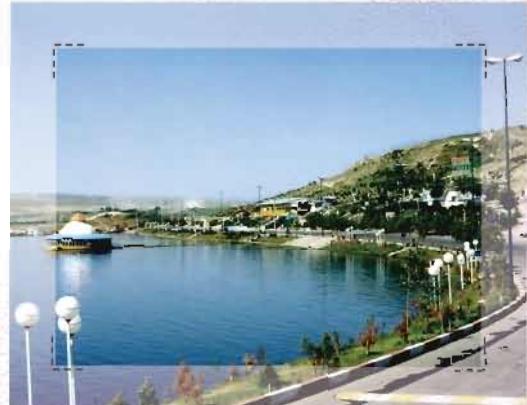

آب این دریاچه (نور) شیرین بوده و درحال حاضر نوعی ماهی قزل آلای رنگین کمان که از زمرة بهترین نوع ماهیان دنیا می باشد در آن پرورش داده می شود که هرساله تعداد زیادی از مردم جهت ماهیگیری و کوهنوردی و استفاده از مناظر زیبا و بی نظیر این منطقه به دریاچه رو می آورند.

دریاچه شوراییل

این دریاچه زیبا در مرکز شهر اردبیل بعنوان مکانی مناسب برای تفریح مردم بشمار می رود که عموماً هرمسافری که وارد شهر اردبیل می شود لحظه ای هم که باشد گذرش به این تفریحگاه زیبا می افتد.

این منطقه می تواند مکان مناسبی برای سرمایه گذاری در بخش های مرتبط تفریحی و توریستی باشد که یکی از زیباترین و دیدنی ترین دریاچه های ایران به شمار می رود.

تالابها

در مورد تالابها می توان گفت از نظر تعداد تالابها و برکه های طبیعی استان اردبیل با داشتن بیش از ۱۲ تالاب طبیعی و برکه های متعدد دارای مقام اول کشوری است. برخی از این تالابها و برکه ها عبارتند از:

دریاچه قله سبلان، شوراییل، نور، شورگل، طاووس گلی، قره گولی، ساری گول، جیران گولی، آت گولی و ...

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سیروکاپرل در استان اردبیل

تالاب هاب خود شهرستان اردبیل

تالاب نوشار : این تالاب در ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل واقع شده است.

تالاب شورگل : این تالاب در ۳ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل واقع شده است.

تالاب ملا احمد : این تالاب در ۱۵ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل واقع شده است.

رودخانه‌ها و آبشارهای شهرستان اردبیل

رودهای مهم شهرستان اردبیل : قره سو ، بالخلو چائی ، قوری چائی ، ننه کران چائی ، ترک چائی ، گلمغان چائی و هیر چائی .

آبشار سردابه : فضای مناسب و دلپذیر برای علاقمندان زیبایی‌های طبیعت بوجود آورده است.

آبی‌های معدنی واقع در حوزه روستای و کیل آباد : این منطقه در پای کوهستان سبلان و دامنه‌های شرقی آن قرار گرفته و فاصله اش تا شهر اردبیل حدود ۲۸ کیلومتر می باشد.

چشم‌های آبگرم

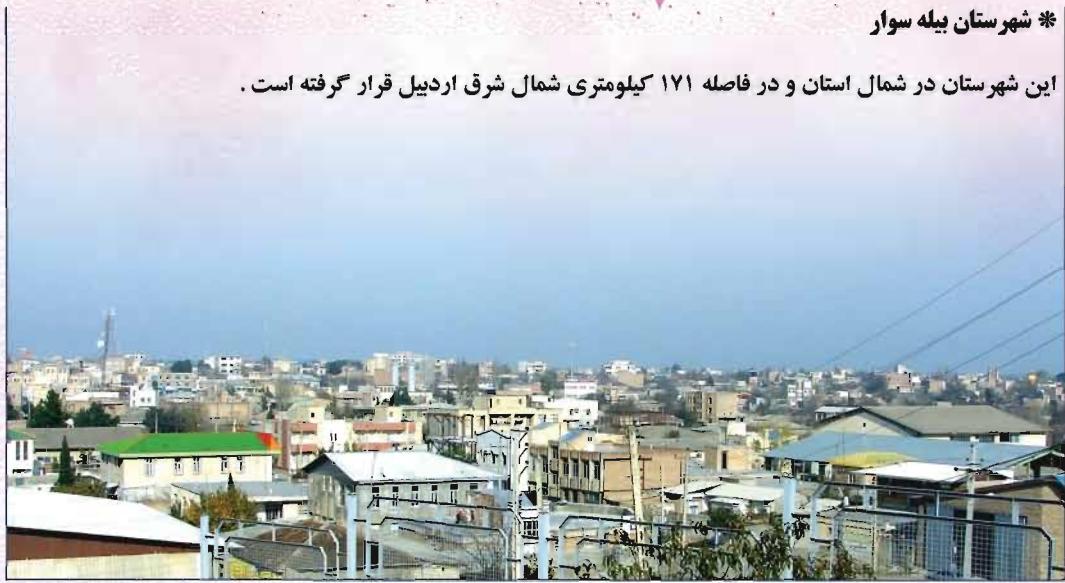
از جمله جاذبه‌های طبیعی است که بصورت خود جوش در دل طبیعت جای گرفته اند . استان اردبیل نه تنها از این موهبت الهی بی بهره نیست بلکه به نام سرزین چشم‌های بهشتی نیز شهرت یافته است . بطوریکه از ۱۱۰ چشم‌های آبگرم و معدنی شناسایی شده تا کنون ، حدود ۷۵ دهنه چشم‌آبگرم و ۳۵ دهنه چشم‌آب سرد معدنی هستند که به ترتیب در سرعین ، نیر ، مشگین شهر ، خلخال ، کوثر و نمین پراکنده اند.

۳- اماکن زیارتی و مذهبی

اماکن امامزاده سید صالح (ع) ، قیز امامزاده سی (امامزاده حلیمه خاتون) ، مسجد جامع اردبیل ، مسجد جمعه ، مسجد اعظم ، سقاخانه حضرت ابوالفضل (ع) و ... جزو مهمترین اماکن زیارتی و مذهبی شهرستان اردبیل به شمار می روند که مورد توجه مشتاقان اهل بیت و ائمه اطهار (ع) است که در مناسبت‌هایی چون عید قربان ، ۲۸ صفر و ۲۱ رمضان ، جهت زیارت در این مکانهای مقدس حضور می یابند .

* شهرستان بیله سوار

این شهرستان در شمال استان و در فاصله ۱۷۱ کیلومتری شمال شرق اردبیل قرار گرفته است.

۱- جاذبه های گردشگری شهرستان بیله سوار در حوزه طبیعت گردی

◀ قشلاق‌ات و مسیر های کوچ عشايری

◀ رودهای مرزی بالها رود و دریاچه سورگل

◀ شکارگاه های حوالی کوه های خروسلو

◀ کشتزارهای زیبای دانه های روغنی و غلات

۲- جاذبه های گردشگری شهرستان بیله سوار در حوزه آثار تاریخی

◀ بقاياي کاروانسراي شاه عباسی سورگل

◀ هزار سربازان گمنام شهر يبور ۱۳۲۰

◀ زيارتگاه سیچاغالی اوچاقی

◀ قيز قلعه سی انجیر لو

◀ شهر کندوی زنبوری باستانی در پتلقان

◀ مدرسه تاریخی امام خمینی

* شهرستان پارس آباد

این شهر در شمال استان اردبیل و با فاصله ۲۲۲ کیلومتری از مرکز استان در دشت مغان و در ارتفاع ۴۰-۴۰ متر از سطح دریا قرار گرفته است.

۱- جاذبه‌های گردشگری شهرستان پارس آباد در حوزه طبیعت گردی

دریاچه شهرک ، باغات میوه کشت و صنعت مغان ، قشلاق‌های عشاير شاهسون ، رود پر آب قره سو ، آبشار چهل پله و رود مرزی ارس (ارس با آراز - پر آب ترین رود آذربایجان و استان اردبیل می باشد که حدود ۴۴۰ کیلومتر مرز مشترک ایران با دو جمهوری آذربایجان و ارمنستان را تشکیل می دهد)

۲- جاذبه‌های گردشگری شهرستان پارس آباد در حوزه آثار تاریخی

- ◀ قلعه اولتان : در کنار روستای اولتان و رودخانه ارس قرار دارد .
- ◀ برج قارلوجا : این برج در قشلاق قارلوجا در کنار رود ارس واقع شده است .
- ◀ تپه نادری : محل تاجگذاری نادر شاه افشار

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سی‌پاچانه‌گشتو در استان اردبیل

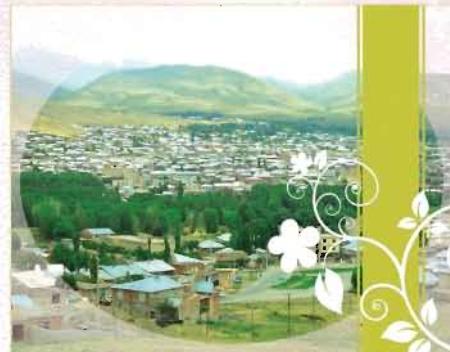
* شهرستان خلخال

این شهر در جنوب استان اردبیل و در فاصله ۱۱۴ کیلومتری مرکز استان قرار گرفته است.

۱- جاذبه‌های گردشگری شهرستان خلخال در حوزه طبیعت گردی

دره‌ها

دره‌های لمبر و گلستان که کوه‌های لمبر به سبب وجود آهی‌های معدنی و چشمه‌های آن به آب کلیه معروف است.

زیستگاه‌ها

ازناو، دربند مشکول، آق داغ، پلنگان، باغهای برندق، پیر آغاجی، رشته کوه باعرو داغ، حواشی قزل اوزن، هریس، سنجور چائی و گنجگاه از زیستگاه‌های بنام این شهرستان بشمار می‌آید.

کوهستان‌ها: معروف‌ترین کوه‌های این شهرستان شامل آق داغ، بقر داغ، میدان داغی، باجیلار داغی و باعیرو داغی می‌باشد.

غارها

به سبب وجود تعداد پنج غار طبیعی بزرگ و کوچک چون غار جلال آباد در سازه‌های آهکی، شرایط زیستگاهی بسیار مناسبی برای زندگی انواع حیوانات و پرندگان بوجود آمده است.

غار هفت خانه: غار هفت خانه یا یدی اولر در جنوب غربی شهر خلخال و شمال روستای گرمخانه و در ارتفاع حدود ۱۶۰۰ متری از سطح دریا واقع است. این غار از هفت تالار کوچک که به ترتیب و به شکل پشت سرهم قرار دارند، تشکیل شده است که ارتفاع متوسط تالارها بیش از ۳/۱ متر می‌باشد.

گردنۀ الماس در اسلام

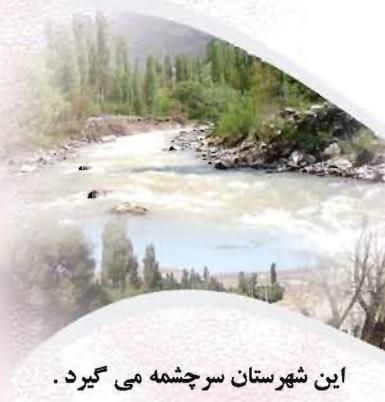

جاده کوهستانی اسلام به خلخال یکی از زیباترین جاده‌های کوهستانی ایران می‌باشد که پل ارتباطی میان دو استان گیلان و اردبیل است.

این گردنۀ زیبای اسلام به خلخال تقریباً ۳۳۰۰ متر ارتفاع دارد که تا اواسط آن پوششی کاملاً جنگلی داشته و با زیاد شدن

ارتفاع از پوشش گیاهی آن کاسته شده و یک حالت استپی زیبا به خود گرفته است.

این گردنۀ به گردنۀ الماس نیز معروف است. تنها نکته‌ای که در این مسیر خودنمایی می‌کند زیبایی خیره کننده این جاده کوهستانی است که آن را در ذمراه ۱۰ جاده کوهستانی زیبای ایران قرار می‌دهد.

رودخانه‌ها، آبشارها و چشمه‌های شهرستان خلخال

مهمترین رودهای شهرستان خلخال را قزل اوزن، امامزاده، ستگ آباد، آرباچائی، هروآباد، چای قوشان و گیسوی تشکیل می‌دهد. پرآب ترین حوزه استان اردبیل یعنی قره سو از ارتفاعات

این شهرستان سرچشمۀ می‌گیرد.

آبشار آقبلاع: کوه آق داغ به ارتفاع ۳۳۰۳ متر از سطح دریا از بلندترین نقطه شهرستان خلخال و مهمترین توده کوهستانی ناحیه مرکزی این شهرستان به شمار می‌رود. مهم ترین چشمه این ناحیه چشمه آقبلاع است که در ارتفاع حدود ۲۷۵۰ متری از دریا در دامنه شرقی قله مرکزی آق داغ قرار دارد.

آبشار فره گر: واقع در در روستای اسبو (اسبی) از توابع بخش شاهروド شهرستان خلخال.

ازناو خلخال: منطقه گردشگری ازناو در جنوب شهر خلخال و در فاصله پنج کیلومتری از آن قرار دارد و شامل کوه ازناو، چشمه ازناو با آبی بسیار گوارا و باغهای زیبا و مفرح است که همواره پذیرای میهمانان و گردشگران عزیز است.

چشمه‌های آبمعدنی شهرستان خلخال

در شهرستان خلخال تعداد ۶ چشمه آبمعدنی بشرح زیر وجود دارد که هر یک در نوع خود بی نظیر است.

﴿ چشمه آبکرم معدنی خلخال، در ۲۲ کیلومتری شمال غربی هروآباد و به فاصله ۹۶ کیلومتری میانه واقع است .

﴿ آبکرم خوشنامه، در ۳ کیلومتری جنوب شهرستان

﴿ آبکرم گرمخانه، در ۱۳ کیلومتری جنوب شرقی خلخال

﴿ آبکرم قیل، در بخش امام رود

﴿ چشمه سیاحتی ازناو، در شمال شرقی قله ازناو، چشمه آبی گوارا و خنک با دی بسیار بالا خارج می شود که به چشمه ازناو شهرت دارد .

﴿ چشمه میر عدیل ، از چشمه‌های پر آب و گوارا و با مناظر و چشم اندازهای بدیع شهرستان خلخال است که در شمال و شمال شرقی روستای اندیل قرار دارد .

۲- جاذبه‌های گردشگری شهرستان خلخال در حوزه آثار تاریخی

وجود ۲۷ امام زاده شامل : امام زاده سید دانیال ، ۱۴۶ مورد

تپه و قلعه باستانی ، ۹ مورد قبور تاریخی چون :

بقعه شیخ محمد در هشتگین ، مقبره سید قاسم و سید هاشم

در خوجین ، مسجد جامع روستای خمس ، سنگ نبشته

قدیمی روستای مشکول ، غار جلال آباد در ۱۰ کیلومتری

روستای ماجلان ، روستای آل هاشم ، غارهای یدی دام ، قله‌های کافا و کافور، مسجد جامع شال ، پل پرده‌سیس ، کاروانسراهای معروف به شاه عباسی و کاروانسرای چنارلق .

* شهرستان کوثر

این شهرستان به مرکزیت شهر گیوی در فاصله ۸۳ کیلومتری شهر اردبیل قرار دارد و کوه‌های باغرو و گیل داغ آن را احاطه نموده است.

۱- جاذبه‌های گردشگری شهرستان کوثر در حوزه طبیعت گردی

چشمه‌ها: چشمه‌هایی که در کوه‌ها و دامنه‌های آن و حوالی شهر و کنار رودها و باغها قرار داشته عبارتند از: یارالی چشمه، فاطی بولاغی، آلمالی گوزه، تربه، داش بولاغ، علی مردان چشمه سی و ... آبگرم ایستی سو: چشمه آبگرم در فاصله ۵ کیلومتری شهر گیوی بر سر راه اردبیل - خلخال در بالای کوه واقع شده است. گرمای آب آن قریب ۴۹ درجه سانتی گراد است.

سد خاگی قره قشلاق

مرداب گنجگاه: این مرداب در فاصله ۱۶ کیلومتری شهر گیوی و در شمال غربی روستای گنجگاه واقع شده است و از مناظر دیدنی منطقه به شمار می‌رود. این مرداب به صورت فصلی است و آب آن در تابستان خیلی کم است. غار یخگان (بوزلوخ): این غار در نزدیکی روستای هواشنق نزدیک شهر گیوی می‌باشد که به عنوان جاذبه شاخص طبیعی در منطقه مطرح است. ارتفاعات و توبوگرافی این منطقه شامل ستگ‌های آهکی و آتششانی بوده و پوشش گیاهی اطراف آن بصورت مرتع است. در داخل این غار در فصل تابستان به صورت طبیعی یخ موجود بوده و هوای خنک و دلپذیری دارد.

رسنم داشی (سنگ رسنم): این ستگ در طرف شمال شرقی شهر گیوی بالاتر از جاده گیوی به خلخال در کوه ازنا واقع شده است.

داش حمام: این حمام در طرف شرقی شهر گیوی و میان باغات و کنار رودخانه گیوی جایی نزدیک دلیکی داش واقع شده است.

کوربی قوچاغی: این پل قدیمی ترین پلی است که بر روی رودخانه گیوی چایی بسته شده است و در قسمت جنوبی شهر قرار گرفته است.

پارک فدگ: در ضلع جنوب شرقی شهر و در میان باغات گیوی و در کنار رودخانه گیوی چایی بنا گردیده است.

۲- جاذبه‌های گردشگری شهرستان کوثر در حوزه آثار تاریخی

◀ سنج رستم

◀ دلیلکی داش : در شمال شرقی شهر (محل تجمع افراد بومی در چهارشنبه سوری و سایر اعیاد)

◀ مسجد جان آقا

◀ منبر مشکول

◀ گورستان های باستانی قره قشلاخ و گنجگاه در اطراف گیوی از شهرستان کوثر

◀ کهنه قلعه

◀ کاروانسرای قائلی بلاخ

◀ امام زاده سید جعفر آثار

◀ پل فیروز

* شهرستان گرمی (مغان)

شهرستان مغان در شمال شرقی اردبیل و در ارتفاع ۱۱۰۰ متری از سطح دریا قرار گرفته است.

۱- جاذبه‌های گردشگری شهرستان گرمی از لحاظ طبیعت گردی

رودهخانه‌های مهم این شهرستان زینگیر (تپه چائی)، زینگاد (شوردره)، گرمی چائی (تلون) و بوزند چائی (ساری قمیش) می‌باشد.

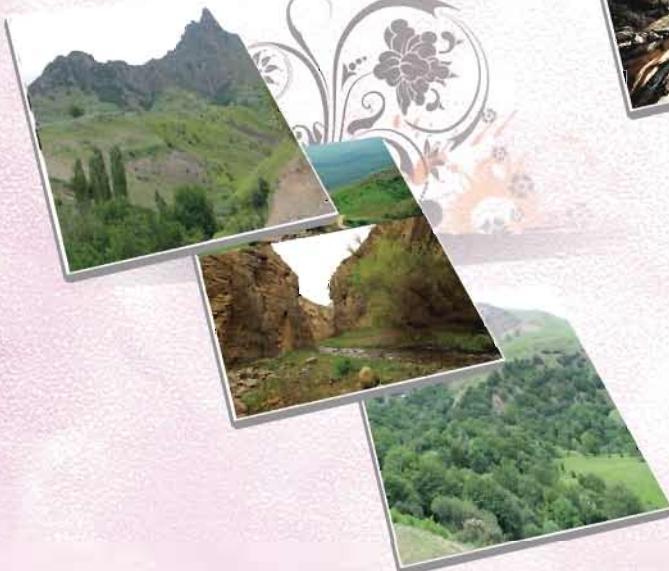
در شرق گرمی و ارتفاعات مرزی آن
دامنه‌های کوهستانی با چشمه‌های طبیعی
وجود دارد که از نظر ورزشی و اسکی روی
چمن قابلیت ویژه‌ای دارد.

در این منطقه دریاچه گیلادرلو قرار گرفته
است که به علت داشتن مناظر زیبای

طبیعی در ارتفاعات، همچوواری با موز و داشتن دید به آنسوی مرزا، آب و هوای بیلاقی برای اقامت‌های تابستانی و
داشتن تفرج گاه‌های آبی در کوهستان مورد استفاده پیک نیکی مردم و مسافرین می‌باشد.
غار و یخچال طبیعی رستای اینی سفلی در ۸ کیلومتری گرمی از دیگر جاذبه‌های گردشگری این شهرستان می‌باشد.

۲- جاذبه‌های گردشگری شهرستان مغان در حوزه آثار تاریخی

- ◀ قلعه قدیمی شهر که در محله کوتول آوار دارد، از بناهای قدیمی گرمی است و قلعه باشی نامیده می‌شود.
- ◀ آتشکده برزند یا اجاق برزند در ۳۰ کیلومتری شهر گرمی از آتشکده‌های قدیمی دوره باستانی است.
- ◀ ۵۵ ها تپه باستانی
- ◀ روستای اجاق آلاز به علت وجود گورستان‌های قدیمی
- ◀ غار آنی و روستای تنگ
- ◀ روستای برزند
- ◀ روستای چنار
- ◀ گورستان باستانی سید لر
- ◀ زیارتگاه سید میرزاده
- ◀ قلعه برزند

* شهرستان مشکین شهر

در ۹۰ کیلومتری اردبیل و در سمت شمال سبلان قرار گرفته است. مساحت این شهر ۳۸۲۵ کیلومتر می‌باشد. سلسله کوه‌های سبلان ۳ قله معروف دارد که قله بزرگتر به سلطان سواalan مشهور بوده و ارتفاع آن ۴۸۱۱ متر از سطح دریا می‌باشد و دو قله دیگر آن هرم و کسری نام دارند.

۱- جاذبه‌های گردشگری شهرستان مشکین شهر در حوزه طبیعت گردی

زیستگاه‌ها :

زیستگاه شیروان دره سی : در ۳۰ کیلومتری جنوب شرقی مشکین شهر قرار دارد. ارتفاع سطح آن ۲۲۰۰ متر از دریا و مساحت آن را ۷۵ کیلومتر مربع برآورد کرده‌اند.

این زیستگاه محل زندگی دائمی وحوش مانند : بز، خوک

روبا، گرسک، خرس، قوچ، میش ارمنی خرگوش، بکب و شماری از پرندگان مهاجر است.

زیستگاه مؤئل : در جنوب مشکین شهر و در غرب کوه‌های مهم سبلان (کسری) واقع است.

زیستگاه آقا بابا : در ۸۳ کیلومتری شمال شرق مشگین شهر در کوه های آقا بابا واقع شده است .

زیستگاه حاجیلو : در ۲۲ کیلومتری شمال مشگین شهر واقع شده است .

زیستگاه ارباب کندی : در ۴۲ کیلومتری شمال شرق مشگین شهر و ۵۵ کیلومتری شمال غرب اردبیل واقع شده است

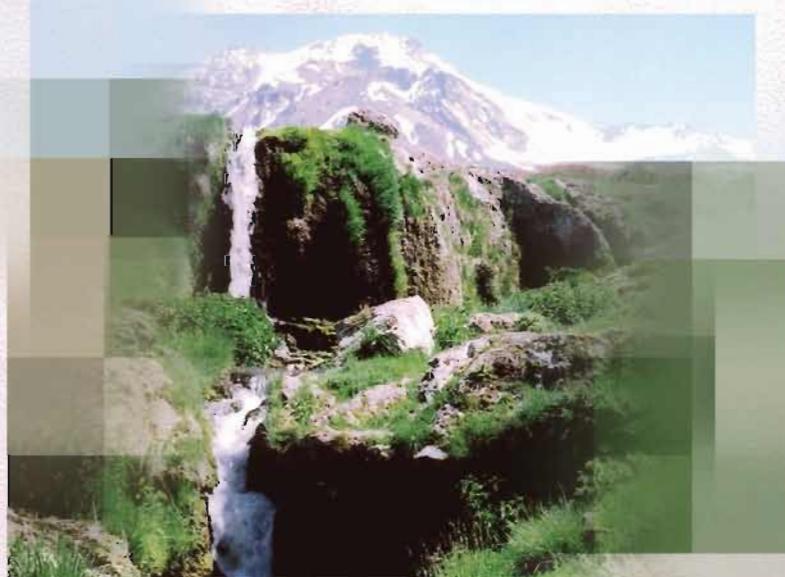
زیستگاه خروسلو : در ۹۵ کیلومتری شمال شرقی مشگین شهر کوه های خروسلو واقع شده است و محل زیست انواع وحش مانند آهو ، بز ، گرگ ، رویا ، خرگوش ، هوبره و باقرقره است .

رودخانه و آبشار های مهم شهرستان مشگین شهر

رودخانه های مهم این شهرستان قره سو ، خیاو چای ، اونار چائی ، آلار چائی و اهر چائی می باشد .

آبشار گور خیاو چای : این آبشار در مسیر رودخانه خیاوچای و در جنوب روستای مویل ، دریست کیلومتری جنوب شهرستان مشگین شهر و در دامنه های شمالی کوه سبلان واقع شده و بسیار دیدنی است .

در زیر این آبشار حوضچه ای دایره ای شکل و زیبا ایجاد شده که ماهی قزل آلای قرمز نیز در آب آن به چشم می خورد .

چشمه‌های آبمعدنی گرم در شهرستان مشگین شهر

در شهرستان مشگین شهر مجموعاً نه دهنه

چشمه آبمعدنی وجود دارد که پنج چشمه در

دو منطقه از آن یعنی موئیل و لاهرود (قوتور سوئی)

قرار گرفته اند. بقیه چشمه‌های این منطقه عبارتند از: چشمه ملک سوئی، چشمه آغ سو

چشمه ایلاندو و چشمه‌های معدنی شمال سبلان، منظور از این مجتمع چشمه‌های آبگرم و سرد قوتور سوئی، آبگرم شایل و آب سرد توشو می باشد که به فاصله نسبتاً نزدیک از هم و در یک محدوده در شمال سبلان (سلطان) قرار دارند.

۲- جاذبه‌های گردشگری شهرستان مشگین شهر در حوزه آثار تاریخی

مقبره شیخ حیدر، مسجد جنت سرا آیا، موزه باستان‌شناسی و تاریخی مشگین شهر، مقبره امام زاده سید سلیمان فخر آباد قلعه ارشق، قلعه ققهه، قلعه دیو (دیو قلعه سی)، روستای اثار (با قلعه‌های تاریخی ببر، دیو و درخت چنار کهنسال) تمدن ۶ هزار ساله شهر یری و محوطه باستانی شهر یری، قلعه‌های متعدد تاریخی چون قیز قلعه سی و محل برگزاری آین مذهبی بنام مکتب اوشاقلاری با استلهای زیبا که تاریخ آن به اواخر هزاره دوم قبل از میلاد می‌رسد و در ۳۱ کیلومتری شرق مشگین شهر در روستای پرازمیان قرار دارد که یکی از مهم ترین محوطه‌های باستانی پیش از تاریخ شمال غرب ایران بشمار می‌رود و با وسعتی حدود ۴۰۰ هکتار بر روی صخره طبیعی در قسمت شمالی روستای پرازمان و کنار رود قره سو قرار دارد که شامل سه محوطه به شرح زیر می‌باشد:

محوطه یک: قوشان په مربوط به اواخر دوره نو سنگی، کالکولوئیک (مس و سنگ)

محوطه دو: محوطه استان‌ها (معبد مربوط به عصر آهن)

محوطه سه: محوطه مربوط به عصر آهن

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرمهای ایران در استان اردبیل

* شهرستان نمین

در شرق استان اردبیل با فاصله ۲۵ کیلومتری کنار جاده اردبیل به تهران و در منطقه مرزی جمهوری آذربایجان واقع شده است.

۱- جاذبه های گردشگری شهرستان نمین در حوزه طبیعت گردی گردنه حیران : مسیر رویایی و زیبای گردنه حیران از یک سو مشرف به کوه های انبوه و از سوی دیگر مشرف به دره ای زیبا و دیدنی که رود بزرگ ارس از میان آن عبور می کند و تعیین کننده مرز ایران و کشور آذربایجان

می باشد. دره ها و کوهپایه های پوشیده از گل ها و گیاهان جنگلی و مرتقی با چشم انداز زیبایی که از کندوهای عسل دارد ، اولین چیزهایی است که به چشم هو بیننده ای می آید و آن را فریفته خود می نماید. از دیدن مناظر زیبای این منطقه ، انسان حیران می ماند که آیا اینجا قسمتی از دنیا است یا قطعه ای از بهشت . همه گردشگران و ایرانگردان باید در سفرهای خود این منطقه را باخاطر بسپارند که نباید به سادگی از آن گذشت. شاغلادره : منطقه سرسبز و خرمی است که از کوه های شمال خاتگاه علیا تا شمال مین آباد کشیده شده و مرز بین ایران با جمهوری آذربایجان می باشد .

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سیروکاپاچه‌خوار در استان اردبیل

شندال قلعه سی : واقع در کوهی ، در شمال شرقی نمین که در فاصله ۵ کیلومتری آن قرار گرفته است .

پیست ورزشی فندقلو : قابلیت اسکی روی چمن این منطقه مورد تأیید قرار گرفته است .

آبگرم معدنی گرم چشمه و آبمعدنی یل سوئی

جنگل زیبای فندقلو : این جنگل در فاصله ۱۰ کیلومتری

از شهرستان نمین و ۳۰ کیلومتری از شهرستان اردبیل

قرار گرفته و به جهت اشکوب های کوچک و محدود

پوشیده از گیاهان مرتّعی از درخت بین درختان انبوه

محل مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت خانوادها ایجاد نموده است .

آبهای معدنی قره چاناق و مشه سوئی

رودخانه زیبای نمین چائی

۲- جاذبه های گردشگری شهرستان نمین در حوزه آثارتا ریخی

گورور قلعه سی ، تخته سنگ قورده داش ، آتشکده شاق دره و مقبره شیخ بدراالدین جزو مهمترین و گرانیها ترین آثار

تاریخی این شهرستان بشمار می رود .

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سیزدهمین دوره در استان اردبیل

* شهرستان نیر

در ۳۴ کیلومتری غرب مرکز استان و در مسیر جاده ترازیتی اردبیل به تبریز قرار دارد. این شهر به لحاظ سنگ نسبت به میخی اورارتویی و نزدیکی به سراب و سبلان و معماری خاص، خمره‌ای از استقرارگاه‌های قدیمی استان محسوب می‌شود.

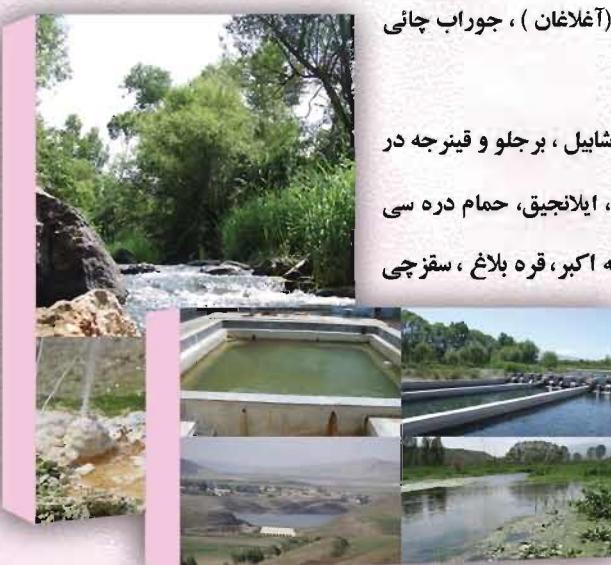
۱- جاذبه‌های گردشگری شهرستان نیر در حوزه طبیعت گردی

رودهای مهم شهرستان نیر: بالیخلو چائی، نیر چائی (آغلاغان)، جوراب چائی و قوری چائی

چشمه‌ها و آبگرم‌های معدنی: آبگرم‌های معدنی شایيل، برجلو و قینزجه در کنار چشمه‌های آبمعدنی بوشلی، بولاغلار، قینزجه، ایلانجیق، حمام دره سی دیسیزگولی، تجرق، دیمان، داش آلتی، الله اکبر، قره بلاغ، سقزچی

و چشمه حمام قره شیروان این شهرستان را در گروه شهرستان‌های توریست پذیر قرارداده است.

سد یامچی: در ۲۵ کیلومتری جنوب غربی شهر اردبیل و ۵ کیلومتری شمال شرقی شهر نیر واقع شده است.

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرمهایه‌گذار در استان اردبیل

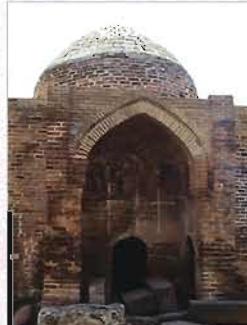
مجموعه بولاغلار : منطقه گردشگری بولاغلار در ۳ کیلومتری شهر نیر به عنوان یک جاذبه طبیعی دارای پوشش گیاهی جنگلی و مرتعی و از مناطق زیبای گردشگری است که در چند سال اخیر در این منطقه سکونتگاه‌ها و مناطقی برای حضور گردشگران و مسافران تدارک دیده شده و بیش از میلیون‌ها ریال سرمایه‌گذاری نیز در این منطقه نمونه گردشگری انجام شده است.

۲- جاذبه‌های گردشگری شهرستان نیر در حوزه آثار تاریخی پل تاریخی قرمز (قرمز کوربی) : بر روی رودخانه آغلغان قرار گرفته و مربوط به دوره صفوی است .

سنگ افراشته‌های دوران باستان آبمعدنی ، حمام ، قبرستان و روستای قره شیروان غار فرهاد : غار فرهاد یا فرهاد که‌لی در فاصله ۱۷ کیلومتری غرب نیر ، کنار جاده قدیم نیر به سراب قرار دارد .

آبی قلعه سی و آب معدنی بوشلی دز و پناهگاه زیرزمینی گلستان : در فاصله ۱۲ کیلومتری شمال شرق نیر قرار گرفته است .

استخر و دز تاریخی بوینی بوغون : واقع در دهکده کور عباسلو روستای سائین : در نزدیکی کورائیم قرار دارد .

بقعه کورائیم کاروانسرای سنگی صائین آتشکده‌های باستانی غارهای باستانی قرمزی کور بی

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سیروکاچانگل در استان اردبیل

* شهرستان سرعین

این شهر توریستی در ۲۴ کیلومتری غرب اردبیل و در دامنه شمال شرقی کوه سبلان قرار گرفته است.

۱- جاذبه‌های گردشگری شهرستان سرعین در حوزه طبیعت گردی

پیست اسکی آلوارس: در ۱۲ کیلومتری روستای آلوارس و ۲۴ کیلومتری سرعین و در ارتفاع ۳۲۰۰ متری از سطح دریا قرار گرفته و مکانی مناسب برای فعالیت‌های فرهنگی، ورزشی و گردشگری بشمار می‌رود.

دره گلستان یا قزل گوللر: دره گلستان که به دره آلوارس نیز مشهور است از دره‌های شرقی سبلان و یکی از عرضی‌ترین و با صفات‌ترین دره‌های آن به شمار می‌رود.

روستای ویلادره: از توابع شهرستان سرعین و در فاصله ۳ کیلومتری شمال آن واقع شده است. به جهت دارا بودن غارهای بزرگ و کوچک در دل کوه‌ها و صخره‌ها و همچنین وجود دهای چشم‌های معدنی، این روستا به مکان

زیبایی گردشگری تبدیل شده است.

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سیزدهمین دوره در استان اردبیل

دره جنگلی اردی موسی : این دره در کنار روستای اردی موسی با چشم اندازی بسیار زیبا ، چشمه سارها ، چمنزارهای آنبوه و باغات میوه ، قابلیت های ویژه ای جهت گردشگری ، استراحت و تفریح دارد .

روستای آلوارس

رودخانه ویلا دره

رودخانه علی درویش

آبشار گور گور آلوارس : آبشار گور گور با ۱۲ متر ارتفاع و ۲۰۰ متر مربع محوطه گردشگری در دامنه شمالی کوه سبلان واقع شده است . این آبشار در نزدیکی آلوارس یکی از زیباترین نقاط طبیعی استان است .

چشمه ها و آبهای معدنی شهرستان سرعین : گاومیش گلی ، ساری سو ، قهوه سویی (آب چشم) ، قره سو (اعصاب سویی) ژنرال سویی ، بش باجیلار ، پهنلو و شفا سویی ، یل سویی ، نی فارد و دالار از چشمه ها و آبگرم های معدنی معروف این شهرستان و مجموعه آبدارمانی سبلان ، و مجتمع ایرانیان با امکانات ممتاز و منحصر بفرد که جدیداً به بهره برداری رسیده در نوع خود بی نظیر بوده و سالانه میلیونها نفر گردشگر و توریست را به این منطقه می کشاند .

۲- جاذبه های گردشگری شهرستان سرعین در حوزه آثار تاریخی

دهکده صخره ای کنزق و امامزاده سید صادق پیه باستانی آناهیتا آتشکده آذرفریق امام زاده سید ابوالقاسم (قره داش) دخمه های سنگی ویند کلخوران

قابلیت‌های سرمایه‌گذاری استان در بخش اکوتوریسم و صنایع سازگار با محیط زیست

مقدمه :

یکی از گامهای اساسی در جهت ارتقای توسعه هر کشوری استفاده بهینه از کلیه امکانات و منابع آن با مدیریت علمی و استفاده از پژوهش‌های صاحب‌نظران است. اگر چه صادرات منابع نفتی و چند قلم کالای محدود جوابگوی نیازهای گذشته و جاری ایران بوده است، ولی ضرورت توجه به بخش‌های دیگر تولید درآمد و ارز آوری با توجه به محدودیت منابع پیش گفته ضروری به نظر می‌رسد.

یکی از این بخش‌ها صنعت اکوتوریسم است که با توجه به وسعت کشور و تنوع گونه‌ها امکان‌پذیر و سودآور خواهد بود. پیش درآمد: پس از انجام یک سفر علمی - تحقیقی در یافتم که ایران بسیار زیبا است و این سوال در ذهنم مطرح شد که چرا مدیران و مستولان کشور از این امکانات بالقوه و اکوسیستم متنوع و گاه نادر در کل جهان برای جلب جهانگردان بهره‌برداری نمی‌کنند؟ امروز، پاسخ سوال خود را در ضعف مدیریت و بی‌توجهی به داشت و تجارب استادان و کارشناسان دلسوز می‌یابیم.

امروزه، مدیریت اکوتوریسم در ایران با توجه به روند رو به رشد جمعیت و کاهش منابع نفتی و اتکای کشور به اقتصاد تک محوری وابسته به نفت، نه تنها یک نیاز که یک الزام برای رشد و توسعه جامعه است.

در چند دهه اخیر برنامه ریزان، مدیران و مجریان امور در سطح جهان با توجه به فقر منابع درآمدزا، بر روی اکوتوریسم سرمایه‌گذاری‌های کلانی انجام داده اند که این پدیده نه تنها موجب حفاظت از اکوسیستم‌ها و محیط طبیعی سالم برای زیست بلکه به تولید درآمد و ارز آوری قابل توجهی منجر می‌گردد.

در کشور ما، متاسفانه به دلیل بی‌توجهی به قوانین و مقررات از گذشته‌های دور با معضلات زیست محیطی بسیاری که ناشی از پراکندگی مواد زائد و ضایعات، بهره‌برداری‌های بی‌رویه و تخریب منابع طبیعی و عدم استفاده از فناوری سازگار با محیط و غیره مواجه گشته ایم.

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرمایه‌گذاری در استان اردبیل

وضعیت اکوسيستمی استان

اکوسيستم ایران، بستر مناسبی برای سودآوری در بخش اکوتوریسم است. اگرچه بسیاری از گونه‌های نادر جانوری در این منطقه در گذشته در حال منقرض شدن بودند، لیکن هنوز هم گونه‌های متنوع جانوری و گیاهی در خور توجهی با توجه به وضعیت توپوگرافی حاکم در اقلیم گوناگون استان موجود است که در صورت مدیریت صحیح و جذب سرمایه گذاران، جوابگوی صنعت گردشگری (تفريح متمرکز و گستردگی) باشد زیستگاه‌های گوناگون برای جلب سرمایه گذاران به شرح زیر است.

زیستگاه‌های عمدۀ استان :

- زیستگاه‌های کوهستانی، دربرگیرنده علفزارها و جانوران متنوع
- زیستگاه‌های جنگلی فندقلو با انواع درختان
- زیستگاه بیابانی
- زیستگاه استپی در بخش اعظم استان با پوشش گیاهی درمنه و گون
- مناطق حفاظت شده
- زیستگاه‌های تالابی و برکه‌ای

با توجه به تنوع اکوسيستم‌ها و زیستگاه‌های استان به طور اخص از قابلیت‌های سرمایه‌گذاری استان در بخش محیط‌زیست به چند مورد می‌توان اشاره نمود که عبارتند از:

۱ - قابلیت سرمایه‌گذاری اکوتوریستی در منطقه گردنه حیران

در بخش غربی گردنه حیران، آنجا که قبل از ورود به تونل مرز سیاسی استان‌های اردبیل و گیلان شروع می‌شود دره نسبتاً وسیعی دارد که می‌توان آن را دروازه ورودی یا گردیدور توریستی در مدخل استان اردبیل به شمار آورده، این گردیدور توریستی که از ابتدای تونل شروع و تا ۷ کیلومتر به سمت نمین و اردبیل ادامه می‌یابد در دو طرف دره، دارای دامنه‌های سرسیز و کم شیبی است که در گذشته با پوششی از درختان جنگلی، یکی از زیباترین مناطق طبیعی استان به شمار می‌رود.

از بین رفتن قسمت عمدۀ این جنگل‌ها و تبدیل اراضی آن به کشتزارهایی باعث افت کیفی منظر طبیعی آن شده است.

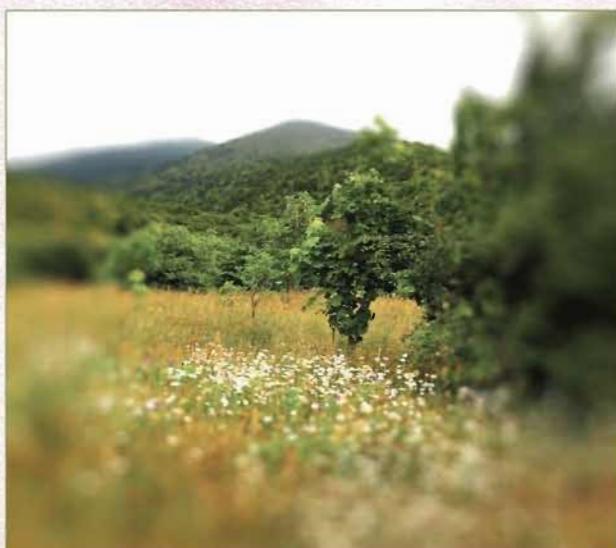
۲ - منطقه توریستی فندقلو

جنگل فندقلو در ۳۰ کیلومتری شهر اردبیل و در ۱۰ کیلومتری جنوب شهر نمین قرار گرفته است. این منطقه به خاطر داشتن جاذبه‌های منحصر به فرد جنگلی - مرتعی و گردنه زیبای حیران با جذابیت‌های طبیعی متنوع، قابلیتی بسیار

ممتد برای توسعه در صنعت اکوتوریسم را دارد.

عرضه جنگلی فندقلو بخشی از جنگل‌های شرق استان اردبیل به شمار می‌رود.

این جنگل در سطحی به طول ۲۵ کیلومتر پراکنده است. مساحت منطقه فندقلو ۴۰۶۲/۲ هکتار می‌باشد که ۱۱۰/۸۴ آن تحت پوشش عرضه جنگلی و بقیه مرفوع می‌باشد. بلندترین نقطه ارتفاعی مربوط به کوه سرگ (محل تاسیسات و دکل‌های مخابراتی) به ارتفاع ۲۱۲۰ متر از سطح دریاست.

در جنگل فندقلو ۱۹ گونه جنگلی متعلق به ۸ تیره و ۱۷ جنس شناسایی شده است. در بین انواع شناسایی شده گونه‌های نادری نظیر فندق، مرз، راش، بلوط (بلند مازو) و بیدمشک وجود دارد. در منطقه فندقلو حیواناتی نظیر روباه، گرگ، خرس قهوه‌ای، سمور و پرنده‌گانی چون قرقاول، کبک و عقاب طلایی یافت می‌شود.

فندقلو منطقه منحصر به فردی برای توریسم بیلاقی و تفریحی است. پیست اسکی روی چمن آن احداث شده و با تکمیل آن می‌توان مسابقات جهانی و بین‌المللی اسکی را در آن برگزار کرد.

این منطقه از نظر قابلیت‌های توسعه دارای امکانات زیر است:

۱ - قابلیت بهره برداری از ورزش اسکی روی چمن در فصول غیر زمستان

۲ - قابلیت استفاده برای ورزش اسکی در فصل زمستان

۳ - قابلیت اکوتوریستی برای اقامت‌های بیلاقی

۴ - قابلیت اکوتوریستی برای تورهای گروهی دانشجویی و دانش آموزی

۵ - قابلیت پیک نیکی آن در درون درخت زارهای فندق

۶ - قابلیت فرهنگی ظرفیت اکوتوریستی

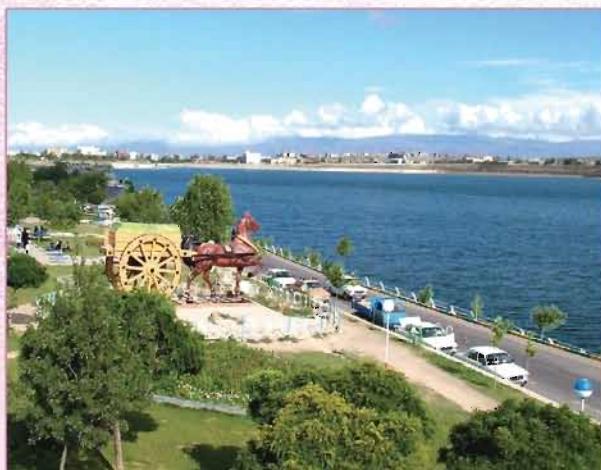
برای بهره برداری بهتر و بیشتر از پتانسیل های توریستی منطقه فندقلو می توان موارد زیر را در نظر داشت :

- ۱ - احداث تله کایین برای رساندن مسافران از محل جاده قدیم گردنۀ حیران به بالای کوه، تا مسافران بتوانند از این منظره دره زیبای حیران را مشاهده کنند.
- ۲ - احداث کمپینگ های موقت در منطقه
- ۳ - شناساندن این منطقه برای بهره برداری بیمه

۳ - قابلیت های سرمایه گذاری اکوتوریستی در منطقه قفریحی دریاچه سورا بیل

دریاچه سورا بیل به مساحت ۱۲۰ هکتار و در دو کیلومتری جنوب اردبیل واقع شده است. سابق براین به خاطر شوری و لجن طبی خود مشهور بود.

هم ترین ویژگی کاربردی دریاچه سورا بیل اختصاص به ظرفیت فراغتی آن برای اهالی اردبیل است ساخت و سازهای شتابزده در حاشیه دریاچه تا حدود زیادی عملکرد فراغتی آن را کاهش داده است.

این دریاچه مستعد پیست قایقرانی روئینگ است چرا که اولین شرط برای احداث این پیست دریاچه ای است که حداقل ۲ کیلومتر مسیر مستقیم داشته باشد و این شرایط در دریاچه سورا بیل وجود دارد. رعایت موارد زیر برای بهره گیری بهتر و بیشتر از امکانات این دریاچه ضروری به نظر می رسد :
۱ - ارزیابی ایجاد پروژه های مجتمع های توریستی با پشتونه مطالعاتی زیست محیطی

۲- سرمایه گذاری حفظ و تقویت و احیاء گیاهان آبری حاشیه دریاچه به عنوان حریم‌های طبیعی زیستگاه پرندگان و احداث تعدادی جزایر مصنوعی در نقاط مناسب به عنوان زیستگاه زادآوری، لانه‌سازی و جووجه آوری پرندگان.

۴- قابلیت‌های سرمایه گذاری اکوتوریستی در منطقه حفاظت شده لیسار (دریاچه نور)

دریاچه نور در ۴۸ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل و در ارتفاع ۲۷۰۰ متری از سطح دریا قرار گرفته است. وسعت دریاچه بیش از ۲۲۰ هکتار و مشتمل بر دو ناحیه کوچک (۴ هکتار) و بزرگ (۱۸۰ هکتار) است که در فصل پرآبی (بهار) به هم می‌پیونددند و دریاچه واحدی را تشکیل میدهند. بیشترین عمق دریاچه ۵/۵ متر و میانگین ژرفای آن سه متر است. ماهی قزل آلای این دریاچه شهرت جهانی دارد. دریاچه نور دارای جاذبه‌های ژرفای بسیار مناسب توریستی است.

مهم ترین قابلیت‌های اکوتوریستی دریاچه نور عبارتند از:

- ۱- قابلیت صیدگاهی ماهی قزل آلا در اواخر فصل تابستان و اوائل پاییز.
- ۲- قابلیت قایقرانی ورزشی با استفاده از قایق‌های غیرموتوری (بادبانی، پارویی و پدالی)
- ۳- قابلیت پاتیناژ و قایقرانی بادبانی در فصل زمستان که سطح دریاچه بخ می‌بندد.
- ۴- قابلیت احداث پیست اسب سواری در امتداد ساحل دریاچه به صورت تور که در این زمینه دریاچه دارای شرایط مساعد توپوگرافیک جزء در قسمتی از سواحل غربی است.

قابلیت‌های سرمایه‌گذاری صنعتی با هدف زیست محیطی در استان

- ۱- احداث واحدهای تولیدی بازیافت پسماندهای ویژه عادی و خطرناک
- ۲- احداث واحدهای صنعتی با مالکیت شهرکهای صنعتی خصوصی در مناطق بالقوه سازگار با ضوابط محیط زیست.
- ۳- احداث واحدهای تولید برق و نیرو به صورت خصوصی با استفاده از نیروهای طبیعی منجمله باد و ژئوترمال
- ۴- توسعه صنایع با تکنولوژی و فن آوری های نوین در انواع ساخت و سازها به منظور جلوگیری از آتلاف انرژی مثلا حذف آجر از مصالح ساختمانی و استقبال از صنایع تولید کننده محصولات جایگزین.
- ۵- حذف تولیدات با منشا شیمیایی (از جمله ظروف یکبار مصرف، نایلون و نایلکس و ...) و جایگزینی آن با صنایع مجاز با خط تولید گیاهی.
- ۶- استقبال از بازیافت فرآوردهای نفتی (مثلاً تصفیه دوم روغن)
- ۷- تولید کودهای آلی و طبیعی و نیز تقویت انسنتیووهای مبارزه بیولوژیک به منظور حفظ ارزش‌های بیولوژیکی در کشت و کار توسعه مراکز.
- ۸- توسعه فن آوری های استفاده صنعتی از کاه و کلش باقیمانده بر روی خاک.
- ۹- بازیافت زباله های خانگی و بیمارستانی به صورت کالاها قابل استفاده با حفظ خصوصیات تجدیدپذیری در محیط.

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سیزدهمین دوره در استان اردبیل

صنایع دستی

استان فرهنگ پرور اردبیل در زمرة قطب های مطرح و بالنده صنعتگری به عرصه هنر معرفی می شود. قرار گرفتن این استان در مسیر جاده ابریشم بر رونق صنایع دستی و اعجاز هنرمندان آن افزوده است.

از صنایع دستی این استان می توان به فرش دستباف ، گلیم ، حاجیم ، ورنی ، شال ، مسند ، سفالگری ، معرق ، آئینه کاری و ... اشاره کرد که هر کدام به نوبه خود از ارزش صادراتی بالایی برخوردارند.

فرش دستباف : فرش دستباف اردبیل از منظر هنر و اقتصاد در عرصه بین المللی حضور چشمگیری داشته و با وصل به تاریخ چند هزار ساله خود بیانگر این مهم است . صنعت فرش این خطه از دیرباز جایگاه خویش را در بازارهای داخلی و خارجی حفظ کرده و جهان صنعت فرش اردبیل را با فرش معروف شیخ صفی الدین یا همان فرش معروف اردبیل که در حال حاضر در موزه ویکتوریا آلبرت لندن نگهداری می شود و متعلق به قرن شانزدهم میلادی می باشد می شناسند . از معروفترین طرحهای فرش دستباف اردبیل می توان به طرحهای قیچی نقشه ، یورتچی ، بودنیس نقشه ، شیخ ممد ، یک گل ، خلاء نقشه ، گل فرنگ ، افshan ، محramat ، هریس و بوته اشاره کرد . در فرشهای اردبیل بیشتر از رنگهای سرمه ای ، کرم و قرمز استفاده می شود که فرش آنها شهرت جهانی دارد .

تسهیلات و خدمات فابل ارائه در زمینه صنایع دستی:

- ۱ - تامین تسهیلات و نقدینگی مورد نیاز از محل تبصره ها و وجوده اداره شده و سایر منابع و اعتبارات استغلال ای
- ۲ - ایجاد بستر مناسب برای حضور صنعتگران و هنرمندان در نمایشگاه های استانی ، منطقه ای ، کشوری و بین المللی
- ۳ - ایجاد بازارچه های صنایع دستی در مناطق گردشگری برای عرضه مستقیم تولیدات صنعتگران به بازار مصرف صدور شناسانه برای صنعتگران فعال در کلیه رشته های صنایع دستی
- ۴ - ارائه آموزش‌های عمومی ، متوسطه و عالی صنایع دستی از طریق آموزش صنایع دستی استان
- ۵ - برگزاری کارگاههای آموزشی صنایع دستی به منظور پهلوپردازی کیفیت و کمیت و بهره وری تولید برای تولید کنندگان
- ۶ - هدایت صنعتگران و تولید کنندگان به سمت و سوی اخذ مجوزهای بین المللی
- ۷ - کمک به تشکیل انجمن های صنایع دستی همگن
- ۸ - تلاش برای برقراری پوشش بیمه ای برای کلیه صنعتگران
- ۹ - کمک به تولید کنندگان صنایع دستی جهت استقرار در شهرکهای صنعتی در قالب مجتمع های صنایع دستی برگزاری سمینارها و دوره های آموزشی
- ۱۰ - حمایت و تشویق هنرمندان و صنعتگران برای نمایش آثار و تولیدات در فرهنگسراها و تگارخانه ها و ...
- ۱۱ - نمایش نمونه تولیدات هنرمندان و صنعتگران در راستای معرفی صنایع دستی و حمایت از صنعتگران و تولید کنندگان استان
- ۱۲ - معرفی صنعتگران و هنرمندان شاخص صنایع دستی و تقدیر از آنان در مناسبتهای مختلف
- ۱۳ - برنامه ریزی در راستای ترویج فرهنگ استفاده از صنایع دستی در زندگی روزمره

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرمایه‌گذاری در استان اردبیل

وضعیت فعلی سرمایه‌گذاری در مناطق نمونه گردشگری استان اردبیل

پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در شوراییل

ردیف	نام طرح	محل اجرای طرح	مشخصات طرح
۱	احدات تله کایین	شوراییل	تجهیزات مورد نیاز و استاندارد
۲	مجموعه توریستی	اردبیل و شوراییل	انواع بازیهای آبی ، شهر بازی ، واحدهای اقامتی ، دهکده گردشگری و تفریحی
۳	احدات شهر بازی	اردبیل	شهر بازی (سربپوشیده و روباز)
۴	احدات هتل پنج ستاره	اردبیل	تجهیزات مورد نیاز و استاندارد هتل پنج ستاره

بروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در آبگرم سردابه

ردیف	نام طرح	محل اجرای طرح	مشخصات طرح
۱	احدات مجتمع آبدارمانی	آبگرم سردابه	استخر ، جکوزی ، تجهیزات خوراکی و وسائل فیزیوتراپی تجویز خواص آب معدنی با نظر پزشکان خاص به گردشگران

پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در شهرستان بیله سوار

ردیف	نام طرح	مشخصات طرح
۱	احدات هتل	هتل مناسب و استاندارد

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرمایه‌گذاری در استان اردبیل

پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در شهرستان پارس آباد

ردیف	نام طرح	مشخصات طرح
۱	ساحل رود ارس	ایجاد انواع بازیهای آبی و دریاچه‌ای ، ایجاد واحدهای اقامتی ارزان قیمت و ایجاد دهکده‌های گردشگری
۲	احدات هتل	هتل مناسب و استاندارد

پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در شهرستان گرمی (مغان)

ردیف	نام طرح	مشخصات طرح
۱	گیلارلو	ایجاد انواع پارک‌ها و دریاچه‌های بازی ، ایجاد واحدهای اقامتی ارزان قیمت و ایجاد دهکده‌های گردشگری
۲	احدات هتل	هتل مناسب و استاندارد

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرمایه‌گذاری در استان اردبیل

پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در شهر توریستی سرعین

ردیف	نام طرح	مشخصات طرح
۱	تاسیس کلینیک‌های آبدارمانی مدرن و مجهز با ایجاد تاسیسات پزشکی	استخیر، جکوزی، وانهای انفرادی، سونای بخار، سونای خشک، تجهیزات خوارکی و فیزیوتراپی
۲	تاسیس دهکده توریستی	شهر بازی، سایتهای میدانی، حمام آبگرم معدنی، پیست‌های ورزشی، ایجاد فضای سبز، سینماهای روباز
۳	احداث مجتمع های آبدارمانی آبگرم معدنی گاو میش گلی	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۴	احداث شهر بازی	شهر بازی
۵	احداث مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی آب چشم	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۶	احداث مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی ویلادره	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۷	احداث مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی قوه سویی	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۸	احداث مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی ساری سو	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۹	احداث مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی قره سو	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۱۰	احداث مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی ڈنرال	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۱۱	احداث مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی پهن لو	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی

فرصت‌ها و توانمندی‌ها سرمایه‌گذاری در استان اردبیل

پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در شهرستان خلخال

ردیف	نام طرح	مشخصات طرح
۱	منطقه گردشگری اندبیل	ایجاد واحدهای اقامتی، شهربازی و ایجاد دهکده گردشگری و تفریحی
۲	منطقه گردشگری ازناو	ایجاد انواع بازیهای آبی، ایجاد واحدهای اقامتی، شهربازی، ایجاد ورزش‌های سنتک نورده و کوهنوردی و ایجاد دهکده گردشگری و تفریحی

پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در شهرستان مشکین شهر

ردیف	نام طرح	مشخصات طرح
۱	گردولی یا خیاو چای	ایجاد دهکده تفریحی و توریستی، انواع کمپینتها و واحدهای اقامتی، ساخت هلی بورد، ایجاد پل معلق و بازیهای آبی
۲	آب گرم معدنی قوتورسونی	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۳	آب گرم معدنی شابیل	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی

پروژه‌های قابل سرمایه‌گذاری در شهرستان نیر

ردیف	نام طرح	مشخصات طرح
۱	منطقه توریستی با غلار	ایجاد واحدها و کمپینگ‌های اقامتی، ایجاد امکانات اکوتوریستی، ایجاد دهکده‌های گردشگری و تفریحی
۲	آhadat مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی قینزجه	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۳	مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی بر جلو	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۴	آhadat مجتمع آبدارمانی آبگرم معدنی سفرچی	آبدارمانی، رستوران، واحدهای اقامتی
۵	آhadat هتل	هتل مناسب و استاندارد